

* محمد	* اسماء التابعين (الدارقطني) ٥٧/١	* الجرح والعليل ١١٤/٢	٠٠٠-بعد ٢١٢هـ	ابن ابي	* من رواة الحديث نزيل البصرة. روى	* ابراهيم بن عمر بن مطرف بن
	* الجمع بين رجال الصحيحين ٢٠/١	* تهليل التهليل ١٤٧/١	٠٠٠-بعد ٨٢٧م	الوزير	عن: مالك بن انس، وعمر بن عبيد.	ابي الوزير المكي الهاشمي،
	* تسمية من أخرجهم البخاري ومسلم: ٦٤	* الكاشف (الذهبي) ٤٤/١		المكي	روى عنه: محمد بن ابي بكر المقدمي.	(ابو اسحاق)
	* التاريخ الكبير (للبخاري) ٣٣٣/١/١	* تقريب التهذيب ٤٠/١			وهو اخو محمد.	Omara b. Muhammad (Tartus)
	* خلاصة تذهيب الكمال: ١٧	* الثقات (ابن حبان): ٦٥/٨				
	* تهذيب الكمال ١٥٧/٢	* البداية والنهاية ٢٥٩/٥				
	* تاريخ الاسلام (الذهبي): وفيات (٢١١-٢٢٠هـ)					
	* رجال صحيح البخاري ٨٦٨/٢					
	* الأنساب (السمعاني) ١٨٠/٤ (في ترجمة: زنفل بن شداد العرفي)					
* عال	* الضوء اللامع (السخاوي) ١١٥/١		٠٠٠-٨٧٦هـ	التابعي	* صاحب الحديدة، كان مستزيدا من	* ابراهيم بن عمر بن موسى النابقي،
* وال			٠٠٠-١٤٧١م		العلوم والتواريخ وكتب الصوفية.	(صارم الدين)
* محمد	* الأنساب (للمعاني) ٩٦/١ (في ترجمة: احمد بن سهل الاخميمي)		٠٠٠-القرن ٣هـ	* من رواة الحديث. روى عنه: احمد بن	* ابراهيم بن عمر بن يحيى بن بكير
					سهل بن الربيع الاخميمي	
					(ت: ٢٨١هـ).	
* شا	* لسان العرب (في قصب):		٠٠٠-٠٠٠	الانصاري	* شاعر. استشهد بشعره صاحب	* ابراهيم بن عمران الانصاري
	* معجم الشعراء (د. ياسين الايوبي): ٣٥				(لسان العرب).	
	* تبصير المنتبه ١٦٤/١		٠٠٠-٠٠٠	البعدي	* ذكره ابن حجر العسقلاني في كتابه	* ابراهيم بن ابي عمران البغداني
					(تبصير المنتبه)، ولم يزد.	

killed the father or the son or both of them, because after his rule began there is no further sign of Abū al-Walīd. There is some dispute over the length of Abū al-Walīd's life and whether it was twenty-two or twenty-nine years (Ibn Bassām, 2(1)/23–24; Ibn Sa'īd, *al-Mughrib*, 1/245).

BIBLIOGRAPHY

Abū al-Walīd al-Ḥimyarī, Ismā'īl, *al-Badī' fī wasf al-rabī'*, ed. Henri Pérès (Rabat, 1359/1940), ed. 'Abd Allāh 'Usaylān (Cairo, 1407/1987); Brockelmann, I; al-Dabbī, Aḥmad, *Bughyat al-multamīs* (Cairo, 1967); Farrūkh, 'Umar, *Tārīkh al-adab al-'Arabī* (Beirut, 1984); Heinrichs, Wolfhart, 'Rose Versus Narcissus. Observations on an Arabic Literary Debate', in *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Medieval Near East*, ed. G. J. Reinink and H. L. J. Vanstiphout (Leuven, 1991), pp. 186–93; al-Ḥumaydī, Muḥammad, *Jadhwat al-muqtabis*, ed. Muḥammad b. Tāwīt al-Ṭanjī (Cairo, 1372/1952); Ibn al-Abbār, Muḥammad, *al-Takmila li Kitāb al-ila* (Cairo, 1956); Ibn Bassām, 'Alī, *al-Dhakīra fī mahāsīn ahl al-Jazīra*, ed. Iḥsān 'Abbās (Tunis and Beirut, 1399/1979); Ibn Faḍl Allāh al-'Umarī, Aḥmad, *Masālik al-absār fī mamālik al-amṣār*, ed. Fuat Sezgin (Frankfurt, 1408/1988); Ibn Sa'īd al-Maghribī, 'Alī, *al-Mughrib fī hulā al-Maghrib*, ed. Shawqī Dayf (Cairo, 1953); idem, *Rāyāt al-mubarrizīn wa ghāyāt al-mumayyizīn*, ed. Muḥammad Riḍwān Dāya (Damascus, 1987); idem, *Unwān al-murqīṣāt* (Cairo, 1286/1869); Khālīs, Šālih, *Ishbīliyya fī al-garn al-khāmis al-hijrī* (Beirut, 1965); al-Maqqārī, Aḥmad, *Nafī al-ḥīb*, ed. Iḥsān 'Abbās (Beirut, 1388/1968); Sezgin, GAS.

IRAN-NAZ KASHIAN

TR. DARYOUSH MOHAMMAD POOR

Abū al-Wazīr, 'Umar b. Muṭarrif b. Muḥammad al-'Abdī (d. 188/804), was a man of letters, a genealogist (*nassāba*), and also the secretary to several of the early 'Abbāsīd caliphs. Al-Šābi' called him 'Abū al-Wazīr b. Ḥānī', possibly because of the name of one of his forefathers (p. 28). The title 'al-'Abdī' indicates that he was a *mawlā* of the Banū 'Abd al-Qays tribe (Abū al-Faraj, 3/46; Yāqūt, 16/72). His father, Muṭarrif, was a scribe from Marw (al-Jahshiyārī, 227) and entered the service

of the 'Abbāsīd al-Mahdī, al-Manṣūr's heir-apparent, when he was staying in Persia (141–144/758–761) possibly in Khurāsān. Later, when al-Mahdī was residing in Rayy, Muṭarrif was appointed to the *dūwān al-kharāj* (the office for the assessment and collection of land tax) by al-Mahdī. He died around the time al-Mahdī left Rayy for Baghdad (Yāqūt, 16/72).

When al-Mahdī's father died and al-Mahdī advanced on Baghdad, Abū al-Wazīr also set out for Iraq. In Baghdad, al-Mahdī appointed him to the *dūwān al-mashriq* (the office for the assessment and collection of taxes for the eastern lands) (al-Jahshiyārī, 227). During al-Mahdī's caliphate, Abū Ayyūb Sulaymān al-Makkī was in charge of the *dūwān al-kharāj* under Abū 'Ubayd Allāh Mu'āwiya b. Yasār (vizier from 158 to 163/775–780), but the caliph removed Abū Ayyūb and replaced him with Abū al-Wazīr in 161/778 (al-Ṭabarī, 8/140; al-Jahshiyārī, 125; see also Sourdél, 2/730). After Abū 'Ubayd Allāh had been dismissed, during the vizierate of Ya'qūb b. Dāwūd (163–166/780–782), Abū al-Wazīr, who was related to Ya'qūb by marriage, was reinstated in his former position. The vizier had close relations with Ishāq b. al-Faḍl al-Hāshimī, and Abū al-Wazīr, despite their kinship, did not fail to inform the caliph that Ishāq deemed his own family more worthy to hold the caliphate than the 'Abbāsīds (al-Ṭabarī, 8/140).

Al-Mahdī's long-established relationship with Abū al-Wazīr, besides the services the latter had rendered, was the reason why, when the caliph took vengeance on his vizier, removing him from office and sending him off to prison in 166/782, Abū al-Wazīr's status was unaffected. However, during the years between 166/782 and 170/786, especially during the caliphate of al-Hādī (169–170/785–786), Abū al-Wazīr's name does not appear as head of the *dūwān al-kharāj* (Sourdél, 2/730–731). Yet, according to al-Jahshiyārī, he was one of al-Hādī's special secretaries (p. 227).

العصر العباسی، بیروت، ۱۹۸۶م؛ شلق، علی، ابونواس بین النخطی و الالتزام، بیروت، ۱۹۶۴م؛ شوشتری، قاضی نورالله، مجالس المؤمنین، تهران، ۱۳۷۶ق؛ شیوب، خلیل، «الجانب الفلسفی فی حیاة ابن هانی»، ابونواس، حیاته و شعره، بیروت، ۱۹۸۲م؛ صادقی، علی اشرف، تکون زیان فارسی، تهران، ۱۳۵۷ش؛ صدر، حسن، تأسیس الشیعة، بغداد، شركة النشر و الطباعة العراقية؛ صدقی، عبدالرحمان، ابونواس، قاهره، ۱۹۶۵م؛ صدقی، خلیل، الوافی بالوفیات، به کوشش رمضان عبدالنواب، بیروت، ۱۳۹۹ق/۱۹۷۹م؛ صولی، محمد، اخبار ابی تمام، به کوشش خلیل محمود عساکر و دیگران، بیروت، المکتب التجاری؛ هو، الاوراق، به کوشش ج. هیورث دن، قاهره، ۱۹۳۴م؛ ضیف، شوقی، العصر العباسی الاول، قاهره، ۱۹۶۶م؛ هو، الفن و مذاهبه فی الشعر العربی، قاهره، ۱۹۴۳م؛ طبری، تاریخ، عباسی، عبدالرحیم، معاهد التنصیح، به کوشش محمد محیی الدین عبدالحمید، بیروت، ۱۳۶۷ق/۱۹۴۷م؛ عبدالجلیل، ج.، تاریخ ادبیات عرب، ترجمه آ. آذرنوش، تهران، ۱۳۶۳ش؛ عبدالحسنین، خضر، دیوان شعری مخطوط بین ابی نواس و البازیری، دمشق، المطبعة الجدیده؛ عبدالرزاق، مصطفی، «وثیات عبقریه فی زهد ابی نواس»، ابونواس، حیاته و شعره، بیروت، ۱۹۸۲م؛ عقاد، عباس محمود، «ابونواس»، المجموعه الکامله، بیروت، ۱۹۸۰م، ج ۱۶؛ علی خان مدنی، صدرالدین، انوارالریع، به کوشش شاکر هادی شکر، نجف، ۱۳۸۹ق/۱۹۶۸م؛ عمادالدین کاتب، محمد، خزیده التصر (بخش مغرب)، به کوشش محمد مرزوقی و دیگران، تونس، ۱۹۶۶م؛ عمرو بن کلثوم، «معلقة»، شرح المعلقات السبع زوزنی، بیروت، دار بیروت، عنتره بن شداد، «معلقة»، شرح المعلقات العشر شقیطی، بیروت، ۱۴۰۵ق/۱۹۸۵م؛ غزالی، احمد عبدالحمید، مقدمه و حواشی بر دیوان ابونواس (هم)؛ فروخ، عمر، تاریخ الادب العربی، بیروت، ۱۴۰۱ق/۱۹۸۱م؛ فهمی، عزیز، المقارنه بین الشعر الاموی و العباسی، به کوشش محمد قندیل بقلی، قاهره، ۱۹۷۹م؛ قاضی، منیر، «ابونواس»، مجله المجمع العلمی العراقی، ۱۳۸۰ق/۱۹۶۱م؛ شه ۸؛ قرآن مجید؛ قعی، عباس، الکتی و الاقلاب، نجف، ۱۳۸۹ق/۱۹۶۹م؛ لیدین ربیع، «معلقة»، شرح المعلقات السبع زوزنی، بیروت، دار بیروت؛ لغت نامه دهنخدا؛ میرد، محمد، الکامل، بیروت، مکتبه المعارف؛ مرزبانی، محمد، الموشع، به کوشش محب الدین خلیط، قاهره، ۱۳۸۵ق؛ سمودی، علی، مروج الذهب، به کوشش باریه دومنار، پاریس، ۱۹۱۴م؛ معین، محمد، تعلیقات بر برهان قاطع (نکته، برهان)؛ مقدسی، انیس، امراء العشر العربی فی العصر العباسی، بیروت، ۱۹۷۱م؛ ملحس، ثریا عبدالفتاح، التیم الروحیه فی الشعر العربی، بیروت، دارالکتاب اللبنانی؛ منوچهری، احمد، دیوان، به کوشش دبیرسیاقی، تهران، ۱۳۶۳ش؛ مهدوی دامغانی، احمد، «ابونواس»، فتاد مقاله، به کوشش حبیبی مهدوی و ایرج افشار، تهران، ۱۳۷۱ش؛ مهنا، عبدأ. علی، مقدمه اخبار ابی نواس (نکته، هم، ابن منظور)؛ مینوی، مجتبی، «یکی از فارسیات ابونواس»، مجله دانشکده ادبیات، تهران، ۱۳۳۳ش، ص ۱۰، ۳؛ نجاشی، احمد، رجال، به کوشش موسی شیرازی زنجانی، قم، ۱۴۰۷ق؛ واگنر، اوالد، مقدمه بر دیوان ابونواس (هم)؛ وشاء، محمد، الظرف و النظراء، بیروت، ۱۴۰۵ق/۱۹۸۵م؛ نیز:

Bencheikh, J., « Poésies bachiques d' Abū Nuwās thèmes et personnages », *Bulletin d'études orientales*, Damas, 1964; Dozy, R., *Supplément aux dictionnaires arabes*, Beirut, 1968; EI²; S; Fraenkel, S., *Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen*, Hildesheim, 1962; GA; Hamori, A., «Examples of Convention in the Poetry of Abū Nuwās», *SI*, vol. XXX; Jeffery, A., *The Foreign Vocabulary of the Qur'ān*, Baroda, 1938; Khawam, R., *La poésie arabe des origines à nos jours*, Verviers (Belgium), 1967; Miquel, André, «Sur un poème d' Abū Nuwās», *The Islamic World*, Princeton, 1991; Monteil, V., *Abū - Nuwās le vin, le vent, la vie*, Paris, 1979; Nicholson, R., *A Literary History of the Arabs*, Cambridge, 1969; Schaade-Hamburg, A., «Weiteres zu Abū Nuwās in 1001 Nacht», *ZDMG*, 1936; Schoeler, G., *Arabische Naturdichtung*, Beirut, 1974; Wagner, E., *Abū Nuwās*, Wiesbaden, 1965.

أبو الوزیر، عمر بن مُطَرَف بن محمد عبدي (د ۱۸۸ق/ ۸۰۴م)، اديب، نسب شناس و دبیر چند تن از خلفای نخست عباسی. صابی شاید به لحاظ نام یکی از نیاکانش وی را «ابو الوزیر ابن هانی» خوانده

الشعراء، به کوشش عبدالستار احمد فراج، قاهره، ۱۳۷۵ق/۱۹۵۶م؛ ابن منظور، محمد، اخبار ابی نواس، به کوشش محمد عبدالرسول ابراهيم، قاهره، ۱۳۴۳ق/۱۹۲۴م؛ هو، همان، به کوشش عبد. أ. علی مهنا، همراه الاغانی ابوالفرج، بیروت، دارالکتب العلمیه؛ هو، مختار الاغانی، به کوشش عبدالعلیم طحسوی، قاهره، ۱۳۸۵ق/۱۹۶۶م؛ ابن نباته، محمد، سرح العیون، به کوشش محمد ابوالفضل ابراهيم، قاهره، ۱۹۶۴م؛ ابن ندیم، الفهرست؛ ابونواس، حبیب، الوحشیات، به کوشش عبدالعزیز مینوی و محمود محمد شاکر، قاهره، ۱۴۰۸ق/۱۹۸۷م؛ ابوزهره، محمد احمد، المذاهب الاسلامیه، قاهره، مکتبه الآداب؛ ابوعبید بکری، عبدالله، سمط السلاکی، به کوشش عبدالعزیز مینوی، قاهره، ۱۳۵۴ق/۱۹۳۶م؛ ابوالعلائی معری، احمد، رساله الغفران، به کوشش عائشه عبدالرحمان بنت الشاطی، قاهره، دارالمعارف؛ ابوالفرج اصفهانی، الاغانی، بولاق، ۱۲۸۵ق؛ هو، الاماء المتواعر، به کوشش نوری حمودی قیس و یونس احمد سامرائی، بیروت، عالم الکتب؛ ابونواس، حسن، دیوان، همراه با «شرح» حمزه اصفهانی، ج ۳-۱، به کوشش اوالد واگنر، قاهره، ۱۳۷۸-۱۴۰۸ق، ج ۴، به کوشش گریگور شولر، قاهره، ۱۴۰۲ق/۱۹۸۲م؛ هو، همان، به کوشش غزالی، بیروت، ۱۳۸۲ق/۱۹۶۲م؛ ابوهفان، اخبار ابی نواس، به کوشش عبدالستار احمد فراج، مصر، ۱۳۷۳ق/۱۹۵۳م؛ ابوهلال عسکری، حسن، دیوان المعانی، به کوشش احمد سلیمان معروف، دمشق، ۱۹۸۴م؛ هو، کتاب الصناعین، به کوشش علی محمد بجاری و محمد ابوالفضل ابراهيم، بیروت، ۱۴۰۶ق/۱۹۸۶م؛ اقبال، عباس، خاندان نوختی، تهران، ۱۳۵۷ش؛ الف لیله و لیله، بیروت، دارالمکتبه الحیاة؛ امین، احمد، «ابن هانی الشاعر المجدد»، ابونواس، حیاته و شعره، بیروت، ۱۹۸۲م؛ امین، محسن، اعیان الشیعه، به کوشش حسن امین، بیروت، ۱۴۰۳ق/۱۹۸۳م؛ انجو شیرازی، حسین، فرهنگ جهانگیری، به کوشش رحیم عقیقی، مشهد، ۱۳۵۱ش؛ برهان، محمدحسین، برهان قاطع، به کوشش محمد معین، تهران، ۱۳۵۷ش؛ بستانی؛ بستانی؛ بطرس، ادباء العرب فی العصر العباسیه، بیروت، ۱۹۷۹م؛ بهار، محمدتقی، «شعر در ایران»، مهر، فروردین ۱۳۱۷، ص ۵، ۱۱؛ بیهقی، ابراهيم، المحاسن و المساوی، بیروت، ۱۳۹۰ق/۱۹۷۰م؛ بلا، شارل، الجاحظ، ترجمه ابراهيم کیلانی، دمشق، ۱۴۰۶ق/۱۹۸۵م؛ تاریخ سیستان، به کوشش محمدتقی بهار، تهران، ۱۳۵۲ش؛ جاحظ، عمرو، البخله، به کوشش احمد عوامری بک و علی جارم بک، بیروت، دارالکتب العلمیه؛ هو، البیان والتیین، به کوشش حسن سندوبی، قاهره، ۱۳۵۱ق/۱۹۳۲م؛ هو، الحیوان، به کوشش عبدالسلام محمد هارون، بیروت، ۱۳۸۸ق/۱۹۶۹م؛ جرجانی، علی، الوساطه، به کوشش محمد ابوالفضل ابراهيم و علی محمد بجاری، بیروت، دارالقلم؛ جندی، احمد، «دیوان ابی نواس الحسن بن هانی الحکمی»، مجله المجمع العلمی العربی، دمشق، ۱۳۸۱ق/۱۹۶۲م، شه ۳۷؛ جولایی، موهوب، المعزب، به کوشش احمد محمد شاکر، قاهره، ۱۳۶۰ق؛ جونی، ابراهيم، فراند السطین، به کوشش محمد باقر محمودی، بیروت، ۱۴۰۰ق/۱۹۸۰م؛ جهنیشاری، محمد، الوزراء و الکتاب، بیروت، ۱۴۰۸ق/۱۹۸۸م؛ حجاب، محمدنبیه، مظاهر الشعوبیه فی الادب العربی، قاهره، ۱۳۸۱ق/۱۹۶۱م؛ حسن، امین، «ابونواس»، العرفان، ۱۹۲۵م، صید، ج ۱۰ (۶)؛ حسین، طه، «حدیث الاربعا»، المجموعه الکامله، بیروت، ۱۹۸۰م، ج ۲؛ حصری، ابراهيم، زهرالآداب، به کوشش زکی مبارک و محمد محیی الدین عبدالحمید، قاهره، ۱۳۷۳ق/۱۹۵۳م؛ حمزه اصفهانی، التنبیه علی حدوث التنصیح، به کوشش محمد اسعد طلح، دمشق، ۱۳۸۸ق/۱۹۶۸م؛ هو، «شرح دیوان ابی نواس» (هم)؛ خالدین، ابوبکر محمد و ابوعثمان سعید، الاشیاء و النظائر، به کوشش محمد یوسف، قاهره، ۱۹۵۸م؛ خلیط بغدادی، احمد، تاریخ بغداد، قاهره، ۱۳۴۹ق؛ خوانساری، محمد باقر، روضات الجنات، قم، ۱۳۹۱ق؛ دمیری، محمد، حیاة الحیوان الکبری، قاهره، ۱۹۵۶م؛ دوری، عبدالعزیز، الجذور التاريخیه للشعوبیه، بیروت، ۱۹۶۲م؛ ذهبی، محمد، تذکره الحفاظ، حیدرآباد دکن، ۱۳۷۴ق؛ هو، میزان الاعتدال، به کوشش علی محمد بجاری، قاهره، ۱۳۸۲ق/۱۹۶۳م؛ زبیدی، محمد، طبقات التوحین و اللغویین، به کوشش محمد ابوالفضل ابراهيم، قاهره، ۱۹۷۳م؛ زرکلی، اعلام؛ سعدی، «گلستان»، متن کامل دیوان، به کوشش مظاهر مصفا، تهران، ۱۳۴۰ش؛ سید ابراهيم، «ابونواس بین المعری و الخیام»، ابو نواس، حیاته و شعره، بیروت، ۱۹۸۲م؛ شکر، عبدالرحمان، «فن ابی نواس»، ابونواس، حیاته و شعره، بیروت، ۱۹۸۲م؛ شکمه، مصطفی، الشعر و الشعراء فی

حسين بن قاسم بن محمد النعيمي, حمزة بن حسين بن قاسم النعيمي,
استدركات على تاريخ التراث العربي, قسم السيرة و التاريخ,
مج. السادس, جدة 1422, ص. 83. ISAM 90259.

آثار عمر بن مطرف العبيدي

١٩٨ - (١) مفاخرة العرب ومناصرة القبائل في النسب *

لأبي الوزير عمر بن مطرف العبيدي (ت نحو ١٨٦ هـ). .
O'MER b. MUTARRIF
ذكره الزركلي (١) والبغدادي (٢) وابن النديم (٣) وياقوت الحموي (٤)

١٩٩ - (٢) منازل العرب وحدودها وأين كانت محللة كل قوم وإلى

أين انتقلوا منها *

ذكره الزركلي (٥) والبغدادي (٦) وابن النديم (٧) وياقوت الحموي (٨).

(١) الأعلام ٥ : ٦٧ .

(٢) إيضاح المكنون في الذيل على كشف الظنون ٢ : ٥٢٢ .

(٣) الفهرست لابن النديم ص ١٤١ .

(٤) معجم الأدباء ١٦ : ٧٢ .

(٥) الأعلام ٥ : ٦٧ .

(٦) إيضاح المكنون في الذيل على كشف الظنون ٢ : ٥٥٦ .

(٧) الفهرست لابن النديم ص ١٤١ .

(٨) معجم الأدباء ١٦ : ٧٢ .

30 MARS 2005

Ömer b.
Yuh. Mutarrif.

ABU'L-WAZİR OMAR B. MOṬARRIF B. MOḤAMMAD ABDĪ AL-MARVAZĪ, secretary and author, d. 186/802. The biographers confirm that his family was from Marv. and the *nesba* 'Abdī relates him to the tribe of 'Abd-al-Qays (q.v.; *Fehrest*, p. 127; Yāqūt, *Odubā* XVI, Cairo, 1936-38, pp. 71-73; *Aḡānī*³, p. 46). According to Yāqūt (loc. cit.), Abu'l-Wazīr's father Moṭarref served Maḥdī as a secretary while he was still heir-apparent to the caliphate. Abu'l-Wazīr is said (*Fehrest*, p. 127) to have served as chief of the bureau for the eastern provinces (*dīvān al-mašreq*) under Maḥdī (according to Yāqūt [loc. cit.], while he was heir apparent), Hādī, and Rašīd, and as secretary for Maṣṣūr and Maḥdī. Yāqūt relates that when Rašīd abolished the bureaus of control (*dawāwīn al-azemma*; see A. A. Duri, *Et*², s.v. "Dīwān") in 170/787, he relented after two months and restored this institution, putting it under the authority of Abu'l-Wazīr. Ebn al-Nadīm (loc. cit.) characterizes Abu'l-Wazīr as "trustworthy, preeminent in his profession, eloquent, and a relator of Traditions." Yāqūt speaks of his chasteness and integrity. The only blot alleged on his character was a certain stinginess satirized in an anecdote found in both Yāqūt and *Aḡānī*³ (III, p. 46). He died in 186/802 or possibly in 188 (Yāqūt, loc. cit.), during one of the two pilgrimage expeditions led by Rašīd.

Abu'l-Wazīr is said to have written: 1. *Ketāb moṣā-karat al-' arab wa monāṣurat al-qabā' el fi'l-nasab* ("The Glorious Deeds of the Arabs and the Competitions of Their Tribes Concerning Genealogy"). 2. *Ketāb manā-zel al-' arab wa ḥodūdehem* (or *ḥodūdehā*) *wa ayna kānat maḥalla koil qawm wa elā ayna entaqala menhā* ("The Habitations of the Arabs, their Frontiers, the Places where Each Tribe Was Located, and the Places to which it Migrated"). 3. *Ketāb rasā' el Abī'l-Wazīr* ("The Epistles of Abu'l-Wazīr").

Bibliography: Given in the text.

(L. A. GIFFEN).

Et I. c(5.4), s. 395, 1983
(LONDON)

Ömer b. Mutarrif b. Muhammed,
Ebü'l-Vezir el-Katib el-Abdî
el-Mervezî (v. 193/809 'den önce)